

БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ

На 25 април 2005 г. в Ноймюнстерското абатство в Люксембург бе подписан Договорът за присъединяване на България и Румъния към Европейския съюз, който беше ратифициран в Народното събрание на 12 май 2005 г. Едни от най-дискутираните теми са предпазната клауза, финансовата рамка и преходните периоди.

С няколко въпроса относно сложната и специфична европроблематика се обърнахме към прес-аташето на българското посолство МИЛА ПЕТРОВИЧ-ЦОНЕВА – специалист по европейските въпроси и заклет еврооптимист.

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

Г-жо Цонева, как оценявате историческата значимост на подписания на 25. 4. 2005 г. договор за присъединяването на България и Румъния към ЕС? Ще промени ли той бъдещето на страната ни? България измина дълъг път на подготовка за присъединяване към ЕС - над 9 години. След подадената молба за членство през декември 1995 г., Европейската комисия публикува през юли 1997 г. становището си по кандидатурата на страната за членство. През декември 1999 г. на Европейския съвет в Хелзинки бе взето решение за започване преговори за членство с България. Началото по същество бе поставено на 15 февруари 2000 г. Самите преговори отнеха близо 5 години.

Постигнахме възможно най-изгодните за България договорености, както и равно третиране с десетте нови страни-членки на ЕС. Това може да се счита за успех не само на няколко поредни български правителства, но и на цялото общество. Подписването на Договора за присъединяване на България към ЕС е един от крайъгълните камъни в съвременната история на страната ни. На пресконференцията, след официалната церемония

в Люксембург на 25 юни, президентът Първанов, който, както знаете, е историк, каза, че от историческа гледна точка, това е "най-добрият договор, под който български държавници са поставяли своя подпис" и в чието изготвяне страната ни е участвала. Считаю, че казаното от президента най-добре определя историческата значимост на събитието.

Присъединяването на страната ни към ЕС безспорно представлява възстановяване на историческата справедливост. България се завръща там, където принадлежи по силата на своята история, култура и ценности. Все пак, не бива да забравяме, че членството си получаваме не само заради това, че исторически принадлежим към европейското пространство. Договорът е признание за положените усилия и за напредъка, осъществен от страната при изпълнението на високите критерии за членство в ЕС.

В отговор на втората част на Вашия въпрос, считам, че Договорът за присъединяване

Президентът Първанов, премиерът Сакскобургготски и външният министър Паси се поздравяват след подписване на Договора на 25. 4. 2005 г.

Декември 1995

Българското правителство взема решение да подаде молба за членство в ЕС.

14 декември 1995

37-то Народното събрание гласува решение България да подаде официално молба за пълноправно членство в ЕС.

15 - 16 декември 1995

По време на третата среща на държавните и правителствени ръководители в рамките на Европейския съвет в Мадрид на Хавиер Солана е връчена молбата на Република България за членство в ЕС. Европейският съвет възлага на Европейската комисия да изготви становища върху молбите за членство на асоциираните страни.

3 март 1997

Европейската комисия отправя покана към България да актуализира подадената по въпросника информация.

17-18 март 1997

Комисарят Ханс Ван дер Брук пристига на официална визита в София. На нея са очертани основните мерки, които трябва да бъдат взети от българското правителство за подготовката на България за разширяването на ЕС.

16 юли 1997

Излиза становището по молбата на България за членство в рамките на План 2000. Становището оценява Република България като страна-кандидатка, която не е достатъчно готова да започне преговори за присъединяване.

12-13 декември 1997

Европейският съвет в Люксембург взема решение да започне преговори за присъединяване с Унгария, Полша, Естония, Чехия, Словения и Кипър. Заедно с това решава подготовката за преговори с България, Латвия, Литва, Словакия и Румъния да се ускори.

23 март 1998

Министерският съвет на Република България приема Национална стратегия за присъединяване на Република България към ЕС.

27 април 1998

Започва многостранният аналитичен преглед на законодателството на страната ни.

10 март 1999

Министерският съвет на Република България приема Постановление №47, с което създава Съвет по европейска интеграция и тематични работни групи за координация на процеса на присъединяване на България към ЕС.

13 октомври 1999

Европейската комисия публикува втори редовен доклад за напредъка на страните кандидатки за членство.

29 ноември 1999

Подписан е меморандум с ЕК по отношение срокове за извеждане от експлоатация на блокове в АЕЦ Козлодуй.

10 декември 1999

Европейският съвет в Хелзинки взема решение да открие преговори с България, Латвия, Литва, Словакия, Румъния и Малта.

20 януари 2000

Правителството приема Постановление №3, с което определя главен преговарящ, основен екип на преговорите и създава работни групи по преговорните глави.

15 февруари 2000

Провежда се първото заседание на Междуправителствената конференция за присъединяването на България. Това е официалното откриване на преговорите.

28 март 2000

Започва първото работно заседание по преговорите на ниво заместници. България представя преговорни позиции по 8 глави.

1 декември 2000

Съветът на министрите по правосъдие и вътрешни работи на ЕС взема решение за извеждане на България от негативния визов списък "Шенген".

24 - 25 октомври 2002

Европейският съвет в Брюксел взема решение, че Комисията и Съветът ще подготвят «пакет» за България и Румъния, който ще бъде представен за одобрение на Срещата на върха в Копенхаген през декември 2002. Този «пакет» ще съдържа като минимум детайлизирана «пътна карта» за присъединяването на двете страни, както и увеличена предприемчивостна помощ.

12 - 13 декември 2002

На Срещата на върха в Копенхаген е връчена Пътна карта за присъединяване на България и Румъния.

16 - 17 юни 2003

Министърът на външните работи Соломон Паси участва в заседание на Конференцията по присъединяването на България към ЕС на равнище министри. Като крайна дата за приключване на преговорите с ЕС е потвърдена 2004 г.

19 октомври 2003

България затваря 26 от общо 30 глави. С това тя е затворила всички «технически глави» в преговорите.

29 октомври 2003

На 18-то заседание на Междуправителствената конференция по присъединяването на България към ЕС в Брюксел е взето решение за затваряне на Глава 24 от преговорите на

Симеон Сакскобургготски с Романо Проди и Гюнтер Ферхойген, 2001 г.

Меглена Кунева

ни дава един огромен исторически шанс. А доколко той ще промени нашето бъдеще, зависи преди всичко от собствените ни възможности да реализираме този шанс.

Какви са реформите, които България трябва да направи и основните проблеми, които ѝ предстои да реши до 1. 1. 2007 г.? Има ли опасност ЕС да прибегне към предпазната клауза, позволяваща отлагане присъединяването на страната ни с една година?

До пълноправното членство на България в ЕС (от 1 януари 2007 г.) остава година и половина, в която страната ни има да свърши още много работа. Спечелихме доверието на европейските партньори, но сега трябва да го оправдаем като продължим да спазваме стриктно обещанията си. В оставащите месеци до пълноправното ни членство, страната ни трябва да изпълнява постите ангажименти, да провежда необходимите реформи и то не само, за да удовлетвори изискванията на Европейския съюз, а преди всичко, за да се подготви самата тя по-добре да изпълнява задълженията и да упражнява правата си на страна-членка. До края на 2006 г., българските институции, бизнесът и цялото ни общество ще имат време да се «настроят на европейска вълна» във всички чувствителни направления на интеграцията. Междувременно, ЕС стриктно ще следи изпълнението на ангажиментите, които страната ни е поела и най-вече за осъществяване на реформите в съдебната система, за консолидиране и модернизирване на държавната администрация и по-специално звената, които се занимават с управлението на средствата от европейските фондове. Месеците, които предстоят са изключително важни за нашата европейска перспектива. Мониторинговият доклад на ЕС за напредъка на България, който се очаква да бъде публикуван през ноември, ще даде оценка на готовността ни за членство. От тази оценка зависи и задействането на т.нар. *предпазна клауза*.¹ Предпазната клауза следва да се разглежда като инструмент, който има преди всичко

дисциплиниращ ефект, външен стимул, който ни задължава да изпълним ангажиментите си. Или както каза наскоро министърът по европейските въпроси Меглена Кунева: «Нищо не заплашва членството на България откъм, всичко зависи от самите нас». Не бихме могли да очакваме, че ЕС ще направи компромис с поставените изисквания.

Според Националния институт за изследване на общественото мнение 48.8% от българите оценяват положително присъединяването на България към ЕС? От какво според Вас се опасява останалата част на населението?

Информацията, с която разполагам, се разминава с Вашата. Според последното изследване на българската социологическа агенция МБМД, обществената подкрепа за присъединяването на България към ЕС продължава да е доста висока – 69% одобрение. В сравнение с резултатите от края на миналата година се отбелязва устойчивост на подкрепата за членство в Съюза, а мнозинството от интервюираните смятат, че изгодите от членството са повече от ограниченията. Подкрепата е най-значителна сред младите, високообразованите и хората с висок социален статус. Най-много от противниците на членството са сред населението над 50 години, с нисък образователен ценз и сред най-бедните. Това, според мен, се обяснява с факта, че тези групи по принцип са по-консервативни по отношение на промените.

Какви са перспективите за България след влизането ѝ в ЕС?

Вероятно няма да е съвсем коректно, ако търсим ползата от членството на България в Европейския съюз само след датата на нейното официално присъединяване - 1 януари 2007 г., тъй като още в процеса на присъединяването страната ни постигна доста добри резултати. Така например, навлизането на 2,1 милиарда евро чуждестранни инвестиции е безпрецедентен приход за България, дължащ се единствено на европейската ориентация на нашата икономика. Нещо повече - Бълга-

рия стана по-привлекателна и за съседите си. Кандидатурите за българско гражданство се увеличават с всяка изминала година, а това само по себе си достатъчно добре показва, че вървим в правилна посока. Европейската интеграция вече играе ролята на един от най-важните стимули за модернизация на страната ни.

След фактическото членство на България в Съюза, в политически план, ще се засили ролята и ще се повиши тежестта на страната ни на международната сцена. Едновременно с това ще се повиши отговорността както на българските политици, така и на българските дипломати за недопускане на действия, които са в противоречие с възприетата от ЕС обща позиция и обща линия на поведение. България следва да приема солидарно тежестите на общата европейска политика.

В икономически план, с присъединяването към ЕС, България ще стане част от огромен вътрешен пазар, обединяващ 450-милиона потребители; на огромно пространство, в което има свободно движение на хора, капитали, стоки, услуги и идеи. Всичко това безспорно ще разкрие допълнителни възможности за българския бизнес. Не на последно място, членството на страната ни в ЕС ще повиши привлекателността на страната ни в очите на чуждестранните инвеститори – за тях това ще

бъде сигурен знак за една придвижима, от политическа и икономическа гледна точка обстановка, създаваща благоприятен инвестиционен климат.

Чисто финансовите измерения на членството ни също не бива да бъдат пренебрегвани – само за първите две години след присъединяването си (т.е. за периода 2007-2009 г.), страната ни ще получи **4,5 млрд. евро**. Все пак, мое твърдо убеждение е, че не трябва да разбираме процеса на присъединяването към ЕС в чисто консумативния му смисъл. Членството ни в ЕС не бива да се разглежда единствено като получаване на средства и ресурси, а по-скоро като получаване на възможности, на лостове, на механизми, които вярвам, че всички ние ще успеем да оползотворим. Европа е преди всичко система от правила - правилата на най-развитата цивилизация, по които скоро ще живеят и българите. Затова трябва да сме с пълното съзнание, че животът в Европа означава най-вече спазване на европейските закони и не бива да отделяме облагите от тяхната цена. Цената включва много труд и работа в ожесточена конкурентна среда, при стриктно спазване на европейските правила. ■

¹ Предпазната клауза, предвижда отлагане на членството на България с една година (т.е. до януари 2008), в случай че бъде констатирано, че страната "е очевидно неподготвена" в "редица важни области".

МИЛА ПЕТРОВИЧ – ЦОНЕВА

Завършва специалност "Международни икономически отношения" в Университета за национално и световно стопанство в София през 2000 г.

Получава магистърска степен по европейска администрация и политика в Колежа на Европа, Брюж, Белгия, 2000-2001.

От октомври 2001 г. работи в МВнР. Между октомври 2001 и септември 2004 г. работи в дирекция "Евроинтеграция".

В периода октомври 2002 – март 2003 г. е на стаж в Европейската комисия в Брюксел.

От септември 2004 г. работи като трети секретар в Политическа секция на Посолството на Р България в Прага. Занимава се предимно с европейски въпроси.

Определя себе си като "непоправим еврооптимист" и вярва в успешното европейско бъдеще на страната ни.

България с Европейския съюз на тема «Правосъдие и вътрешни работи».

12 – 13 декември 2003

На среща на Европейския съюз в Брюксел лидерите на 25-те (15-те сегашни и десетте бъдещи членки на съюза) решават България да бъде приета в Европейския съюз на 1 януари 2007 г. Европейският съвет подкрепя 2004 като година за приключване на преговорите с България и Румъния. Решено е всяка от страните да бъде оценявана по собствените си показатели.

14 януари 2004

Отворена е главата "Други". На 15 юни 2004 г. тя е предварително затворена.

4 юни 2004

По време на преговорите за присъединяване към ЕС на равнище главни преговарящи България затворя главите «Земеделие», «Регионална политика и координация на структурните инструменти» и «Финансови и бюджетни въпроси».

15 юни 2004

След като затворя последните две преговорни глави - «Конкуренция» и «Други въпроси» България приключва преговорите с Европейския Съюз. Така страната ни приключва преговорния процес шест месеца по-рано от предвиденото. Българската делегация договаря една година отсрочка за вноските на страната ни в европейския бюджет и увеличаване на вече одобрените следприсъединителни пакети.

29 октомври 2004

В Рим премиерът Симеон Сакскобургготски и външният министър Соломон Паси подписват от името на България заключителния протокол на Европейския съвет за приемането на Европейската конституция. България не може да подпише самата конституция преди приемането на страната в ЕС на 1 януари 2007 г.

13 април 2005

Европейският парламент гласува с абсолютното мнозинство в подкрепа на подписването на Договора за присъединяване на България към ЕС на 1 януари 2007 г. Подписването на Договора за присъединяване е подкрепено с 522 гласа "за", 70 гласа "против" и 69 "въздържали се". До последно положителният вот беше под въпрос, тъй като най-голямата политическа група в Европарламента - Европейската народна партия, реши да предложи отлагане на гласуването на договора за следващата сесия, която е на 27 и 28 април. Причина бяха вътрешни спорове между институциите и по-конкретно изключването на Европарламента от бюджетната процедура за определяне на финансовата рамка за България и Румъния. Гласуването стана възможно благодарение на постигнатото в последните минути преди вота споразумение между Европарламента, Съвета на министрите и Еврокомисията.

25 април 2005

На тържествена церемония в Люксембург България и Румъния подписват Договори за присъединяване към Европейския съюз от 1 януари 2007 г. От българска страна Договорът за присъединяване бе подписан от президента Георги Първанов, министър-председателя Симеон Сакскобургготски, министърът на външните работи Соломон Паси и министърът по европейските въпроси Меглена Кунева.